

**TARBIJAKAITSE JA
TEHNILISE JÄRELEVALVE
AMET**

Jürgen Ligi
Rahandusministeerium
info@fin.ee
Suur-Ameerika 1
15006, Tallinn

eie 20.09.2024 *

Meie 24.10.2024 nr 2-2/23/0010/1187

**Arvamus hoiu-laenuühistu seaduse muutmise ja sellega
seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõule**

Austatud Jürgen Ligi

Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet (edaspidi TTJA) on tutvunud hoiu-laenuühistu seaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõuga. TTJA tänab võimaluse eest arvamust avaldada.

1. TTJA peab põhjendatuks ja toetab eelnõu peamist eesmärki, milleks on tagada ühistulise finantstegevuse suurem läbipaistvus. Eesmärgi saavutamiseks on eelnõuga ette nähtud muu hulgas hoiu-laenuühistu seaduse ja reklaamiseaduse seaduse muudatused.
2. TTJA peab oluliseks avaldada arvamust tarbijakrediidi regulatsiooni kohaldumise osas hoiu-laenuühistu (HLÜ) ja tema liikme vahel sõlmitud tarbijakrediidilepingu korral.
 - 2.1. Käesoleva eelnõu § 1 punktiga 4 muudetakse hoiu-laenuühistu seaduse (HLÜS) § 3 lõike 1 sõnastust selliselt, et „tehingute tegemine“ oleks asendatud „finantsteenuste osutamisega“, mis peaks korrektsemalt väljendama HLÜ tegevuse põhieesmärki (s.t. oma liikmetele teenuste osutamist. Muudatuse põhjendamisel on märgitud, et kui HLÜ teeb tehingu oma liikmega, kes ei tegutse tehingu tegemisel majandus- või kutsetegevuses, siis tuleks seda HLÜ liiget nii Eesti kui ka Euroopa Liidu õiguse alusel käsitleda tarbijana, ning selle kaudu on täpsem nimetada HLÜ tegevust „teenuse osutamiseks“. Eelnevaga seoses täpsustakse eelnõu § 1 punktiga 9 ka HLÜS §-i 6, milles täpsustakse, et varasemate HLÜ tehingute asemel määratletakse HLÜ tegevust kui oma liikmetele finantsteenuste osutamist.
 - 2.2. Ülaltoodust tulenevalt jääb TTJA jaoks arusaamatuks see, miks kohaldatakse HLÜ ja tema liikme vahel sõlmitud tarbijakrediidilepingu korral tarbijakaitsealaseid sätteid ainult osaliselt.
 - 2.3. Nimelt, eelnõu §-ga 2 muudetakse krediidiandjate ja -vahendajate seaduse (KAVS) § 2 lõiget 6, millest tulenevalt ei kohaldata KAVS-i HLÜ-le juhul, kui mitte ühegi tema sõlmitava või vahendatava krediidilepingu krediidi kulukuse määr ei ületa krediidi andmise ajal Eesti Panga viimati avaldatud viimase kuue kuu keskmist krediidiandjate poolt eraisikutele antud tarbimislaienude kulukuse määra. See tähendab, et kui HLÜ sõlmib krediidilepingu füüsilisest isikust liikmega, kes ei tegutse tehingu tegemisel majandus- või kutsetegevuses ning lepinguga ettenähtud krediidi kulukuse määr on

(kasvõi 0,1%) madalam, kui eelnõu §-ga 2 kavandatavas KAVS § 2 lõikes 6 märgitud, siis on asjaoludest lähtuvalt tegemist tarbijakrediidilepinguga, kuid tarbijakaitsealased sätted kohalduvad ainult osaliselt. Eelnõuga pannakse hoiu-laenuühistule laenude väljastamisel küll lisakohustusi seoses vastutustundliku laenamise põhimõtte järgimisega, kuid näiteks laenumaksete viibimisel tekkiva viivitusintressi ja muude lisatasude eest tarbija kaitstud ei ole.

2.4. Täpsemalt on eelnõu § 1 punktis 36 sätestatud HLÜS § 28 täiendamine lõikega 1¹, mille kohaselt peab HLÜ *füüsilisest isikust liikmele, kes taotleb laenu, mis ei seondu iseseisva majandus- või kutsetegevuse läbiviimisega, kohaldama laenu andmisel võlaõigusseaduse (VÕS) § 403¹ lõikes 1, § 403³ lõigetes 1 ja 2, § 404¹ lõikes 1 ning §-des 411, 412, 414¹ ja 416 sätestatud*. Arusaamatul põhjusel on kõrvale jäetud olulise mõjuga sätted, nagu näiteks VÕS § 409, mis annab tarbijale järelemõtlemisaja kestel võimaluse finantskohustuse võtmise otsusest taganeda ning VÕS § 415, mis kaitseb tarbijat ülemäärase viivise maksmise kohustuse eest. Tarbijakrediidi regulatsiooni eesmärk on kaitsta tarbija, kui tehingu nõrgema osapoolle huve ning TTJA hinnangul ei muuda asjaolu, et tarbija on HLÜ liige, teda nõ „tavatarbijaga“ võrreldes kuidagi tugevamasse positsiooni. Selle tõttu ei peaks üksnes liikmelisuse aspekt tarbijakaitsealaste kohaldumist mõjutama. Sama seisukohta on eelnõu koostajad väljendanud ka seletuskirjas: „*Kuivõrd laenu taotlemisel tuleb liiget käsitleda kui tavalist tarbijat, peab taotlejale laiendama samu tarbijaõiguslikke põhimõtteid, nagu mitte liikmetest tarbijatele*“ [seletuskirja p 3.1 (eelnõu § 1) p 38].

2.5. **TTJA on seisukohal, et tarbijakrediidilepingu regulatsioon peaks HLÜ ja tema liikme vahel sõlmitud tarbijakrediidilepingus kohalduma eranditult.** Siinkohal tugineme ka hetkel kehtivale uuele Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivile (EL) 2023/2225, 18. oktoober 2023, mis käsitleb tarbijakrediidilepinguid ja millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2008/48/EÜ, mille eesmärk on saavutada tarbijakrediidi regulatsiooni suurem harmoneerimine, et tagada tarbijate ühtlane kaitsetase liidus. TTJA hinnangul ei ole käesoleva eelnõuga kavandatavad kitsendused tarbijakrediidi regulatsiooni kohaldatavuse osas eelnimetatud direktiivi eesmärgiga kooskõlas.

3. Kokkuvõtvalt palub TTJA eelnõu koostajatel planeeritav eelnõu § 2 ehk KAVS-i § 2 lg 6 muudatus sellises sõnastuses tervenisti kõrvale jätta. Ühtlasi teeb TTJA ettepaneku hinnata kogu planeeritava eelnõu kooskõla direktiivi (EL) 2023/2225 eesmärkide ja sisuga.

4. Lõpetuseks tänab TTJA, et arvestati TTJA varasema sõnastusettepanekuga reklaamiseaduse § 29 lõike 3⁷ osas (eelnõu § 6 punkt 1).

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Kristi Talving
peadirektor

Dain Maano Muru
Dain.Muru@ttja.ee